

Toni Sailer emlékére



Hosszan tartó, súlyos betegség után, augusztus 24-én elhunyt a legendás osztrák síző, Toni Sailer. Rá emlékezőnk ebben az írásban Szabó Zoltán és dr. Wahlstab Sigríd emlékei alapján.

Az egykori klasszis Anton Engelberg Sailer néven 1935. november 17-én született Kitzbühelben. Már második születésnapjára megkapta első sílécét, és 16 éves korában az alpesi számokban aratta első sikereit. 1952-ben kettős lábtörést szenvedett, és egy évig nem versenyzett. 1955-ben megnyerte a világ egyik legnehezebb viadalát, a Lauberhorn-kupát. Káprázatos versenyzői karrierje a Cortina d'Ampezzo-i téli olimpián teljesedett ki, ahol három számban szerezte meg az aranyérmeket: lesiklásban, műlesiklásban és óriás-műlesiklásban. Ezzel sítörténelmet írt a 20 éves Sailer, mivel az összes akkori alpesi versenyszámban győzött. Az említetteknek kívül hét világbajnoki aranyat nyert. Sportolói karrierje rövid ideig tartott, 1958-ban, 22 évesen visszavonult a versenyzéstől. Ekkortájt figyelt fel rá a filmszakma. Berlinben elvégzett egy színiskolát, és összesen 22 filmben szerepelt. Számos ismert sportolóval és színésszel játszott együtt, többek között Horst Buchholz-cal, az egykori híres sítanárral, Luis Trenkerrel, Dietmar Schönherrrel, Zarach Leanderrel,

Uschi Glasszal, Marika Kiliusszal, Hans-Jürgen Bämlel, Rudi Karellel és egykori versenyzőjével, a sztárénekes Hansi Hinterseerrel. Legismertebb kezdeti filmsikere a Fekete villám volt, mely a köznyelvben beceneveként szerepelt a továbbiakban: der Schwarze Blitz aus Kitz, azaz a kitzi Fekete villám.

Az ötvenes évek hazai sítársadalma bámulva figyelte a Fekete villám karrierjét. Ami mai szemmel döbbenetes volt: az olimpiai lesiklóversenyt Cortinában ún. fangriemen-kötéssel nyerte meg, valamint a légellenállás csökkentése végett a lobogó sínadrágját egy szíjjal kötötte el az áramvonalasság érdekében. A magyar versenyzők is használták a közel kétméteres szíjkötést, amely egy merev pófavasba szorította az akkori, bőrből készült sícipőt.

Először a hetvenes évek közepén találkozunk vele. A svájci síszövetség meghívása nyomán mi ketten és két OSC-s versenyzőnlány egy sátorban laktunk a Schwarzsee hotel előtt, a Matterhorn tövében. A nyári edzésekre kiválóan alkalmas Theodul gleccser és a kis Matterhorn pályái szolgálták edzőterepként az osztrák férfi és a svájci női keret számára. Az osztrákok vezetői Toni Sailer és az idősebb Hinterseer voltak. A később énekesként és filmsztárként világsikert elért Hansi Hinterseer a csapat tagja volt.

A sátorozó magyar különítményt nagy szeretettel fogadták Sailerék és a versenyzők. Toni kedvességének köszönhetően első alkalommal láttunk videón visszajátszásokat az edzésekről, melyeket nagy vidámság kísért. Megállították a képeket egy-egy komikusabb helyzetben, így oldották az edzőtábor feszültségét.

Sailer fantasztikus kondícióját jól jellemezte a következő epizód. A pihenőnapon a versenyzők teniszeztek, úsztak, míg Toni este a szállodánkból felszaladt a Hörnli hűtőbe (ez az utolsó menedékház a Matterhorn alatt), majd hajnalban megmászta a Matterhormt. Ez a túra számtalan hegymászó nagy álmát jelenti, Sailernek 40 éves korában egy pihenőnapon „összejött”.

Legközelebb a budapesti FIS-kongresszuson találkoztunk 1992-ben. Mi az OSC síiskola vezetőiként beszélgettünk Tonival a gyermekoktatás kérdéseiről. A kitzbüheli Vörös Ördög gyermek síiskola vezetőjeként – 30 évig állt az élén – számtalan eredeti ötlettel ismertetett meg bennünket. Többek között az ő tanácsára vitünk a pesti műjégpálya széléről kotralék jeget a János-hegyi műanyag sípályánkra. Sailer számára a budapesti kongresszus emlékezetessé vált, ugyanis ettől kezdve vezette – haláláig – a FIS legrangosabb szekcióját, az alpesi bizottságot. Két év múlva a Rio

de Janeiro-i FIS-kongresszuson érdeklődött a Bp. Gyermek Síiskola működéséről. Számunkra feltűnt mértéktartó táplálkozása, zömmel salátákat, gyümölcsöket fogyasztott.

További találkozásaink szakmai jellegűek voltak. 2001-ben, Antwerpenben a női bizottság ülésén Sigríd tartott egy előadást a hölgyek térd-sérüléseiről. Ezt követően hosszan diskuráltunk e témáról, ami rendkívüli módon érdekelte Toni Sailer-t; ő maga is kettős törést szenvedett az ötvenes évek elején a semmilyen biztonságát nem nyújtó fangriemenkötés miatt. 2006-ban a portugáliai (Villamora) kongresszuson az osztrák pavilonban beszélgettünk, ahol az ausztriai vb-re invitálta az embereket az ÖSV elnökével, Ströcknadel úrral. Utoljára 2008-ban találkoztunk, Zürichben. Tudomásunk volt betegségről, melyet később áttettek is súlyosbítottak. Igazi sportemberhez és olimpiai bajnokhoz méltó önralommal tűrte szenvedéseit.

Honfitársai megható és megrázó figyelmességéről tettek tanúságot, amikor a ravatalát a kitzbüheli Hahnenkamm-pálya célbefutóján helyezték el a zöld réten. Toni Sailer az itteni versenynek volt sokáig az igazgatója, és pályafutása során maga is nyert Hahnenkamm-versenyt. Egy letűnt „síksorszak” nagy apostolaként őrizzük emlékét a szívünkben.